

MOTION OM REGION GOTLANDS BOLAGSSTYRNING

Region Gotlands agerande som ägare av bolag fungerar inte bra idag. Det behövs en förändring till en mer institutionell syn på hur bolagen ska hanteras av Region Gotland.

Referenser görs till aktieägarpolicy rev 2019-05-13. Renskriven aktieägarpolicy med ändringarna från december 2025 fanns inte tillgänglig vid författandet av motionen. De av oss berörda punkterna var inte föremål för beslut under RF:s behandling av aktieägarpolicy i december 2025.

Aktieägarpolicy pkt 3 säger: "Genom att använda och utveckla de formella styrinstrumenten, såsom bolagsordningar, denna policy och ägardirektiv, i dialog med bolagens ledning, kan grunden läggas för en kultur som gör det möjligt att styra och följa upp att verksamheten i bolagen utvecklas i önskad riktning." Därför föreslår Liberalerna Gotland ändringar i Region Gotlands aktieägarpolicy.

Bolagsstämmorna: Enligt aktieägarpolicy ska Regionfullmäktige bland annat 'Utse ombud att företräda regionen på bolagsstämman'. Idag så företräds ägaren vid stämmor av endast en (1) representant som agerar med hela ägarandelen i ryggen. Vi föreslår istället en tillämpning av Aktiebolagslagens formuleringar kring avstämningsbolag (7 kap. §3) så att de i RF invalda partierna får rätt att utse var sin företrädare som röstar med en andel som motsvarar mandatfördelningen. Ur Aktiebolagslagen om avstämningsbolag: "Om bolaget är ett avstämningsbolag, får aktieägaren utse två eller flera ombud, varvid varje ombud får utöva den rätt som hänför sig till en viss i fullmakten angiven andel av aktierna." Det påverkar inte majoritetens förmåga att styra över bolaget, men skulle borga för att bolagsstämman på ett effektivt sätt speglar Regionfullmäktiges åsikter, och att samtliga partier kan ställa frågor och få insyn i bolaget genom stämman. Region Gotland ska därför verka för att hel- och delägda bolag är registrerade som avstämningsbolag, och att ombud utses med en röstandel proportionell mot mandatfördelningen i Regionfullmäktige.

Revision: När det gäller den årliga uppföljningen av det enskilda bolagets verksamhet, så präglas den av begränsat intresse från ägaren. Att enbart fokusera på ekonomisk revision gör att den kompetens om bolagsstyrning som erfarna revisorer besitter, inte utnyttjas. För att vitalisera granskningen av bolaget bör aktieägarpolicy därför ge kvalificerade direktiv för bolagsrevisionen. Region Gotland bör verka för att bolaget ska låta sig tredjepartsrevideras inte bara vad avser ekonomisk förvaltning, utan även vad avser om verksamheten är effektiv och ändamålsenlig. Ändamålsenligheten ska då prövas mot bolagsordning, ägardirektiv, stämmouttalanden samt allmänt accepterade principer för offentlig ägda bolag (t.ex arbete mot ekonomisk kriminalitet hos leverantörer, kostnadsänkande samarbeten med offentliga bolag, de särskilda problem med jäv som finns på Gotland, etc).

Styrelsen: Aktiebolagslagen är tydlig, styrelsen ska leda bolagets verksamhet. Aktieägarnas rätt att besluta i bolagets angelägenheter utövas vid bolagsstämma. Bolagets styrelse är vid laga ansvar bundet att följa de direktiv som meddelats vid stämmor, i bolagsordning eller ägardirektiv - i korthet: följa de skriftliga direktiven. Styrelsen är i princip ansvarig för allt. Men detta uppdrag försvåras väsentligen av aktieägarpolicyns punkt 12, som huvudsakligen träffar de helägda bolagen: "[...] Bolagens *ledning* ska fortlöpande på regionstyrelsens begäran informera om dess ekonomiska och verksamhetsmässiga utveckling. Informationen kan lämnas vid sammanträden till vilka regionstyrelsen kallar bolagens *företrädare* eller skriftligt om så krävs." Det har visat sig att vid dessa möten kortsluts styrelsens ledningsansvar genom att ägarrepresentanten förbigår styrelsen och ger muntliga direktiv direkt till bolagets tjänstepersoner. Ägaren ska naturligtvis agera genom bolagens styrelser, inte visa förakt för dessas roll genom informella möten. Formuleringarna kring 'bolagens ledning' bör ändras till 'bolagens styrelser'.

Styrelsens roll visavi ägarna: Det förekommer i debatten ett påstående att styrelsen ska fokusera på bolagets intresse, som då skulle vara ett eget, av aktieägarna oberoende, intresse. Detta anses vara en felsyn, den i branschen allmänt rådande uppfattningen är att styrelsen ska verka för aktieägarnas gemensamma bästa. [Ref: Lindgren, A (2020); Skog (2020); Östberg (2016); m.fl.] Detta innebär att politiska viljor måste uttryckas i antagna stämmobeslut, så att styrelserepresentanterna kan agera utifrån dessa. Detta i sin tur pekar på vikten av att samtliga partier får möjlighet att verka vid bolagsstämmorna.

Yrkande

- aktieägarpolicyns punkt 9, sjätte listpunkten, ändras i enlighet med: Region Gotland ska verka för att hel- och delägda bolag är registrerade som avstämningsbolag, och därvid utse ombud att företräda regionen på bolagsstämman där varje i Regionfullmäktige representerat parti företräds av ett ombud med en röstandel, av den röstandel som innehas av Region Gotland, som motsvarar partiets andel av antalet mandat i Regionfullmäktige.
- aktieägarpolicyns punkt 12, andra meningen, ändras i enlighet med: ' Region Gotlands representanter i bolagens styrelser ska fortlöpande på regionstyrelsens begäran informera... '.
- aktieägarpolicyns punkt 35, första meningen, ändras i enlighet med: kompletteras med 'samt om bolagets verksamhet är effektiv och ändamålsenlig vad avser ägarens dokumenterade avsikt med bolaget.'

Visby i januari 2026

Frans Brozén

Gisela Wood

Aina Mattsson